

The Secret Audience of Mishlei

Source Sheet by Amitai Fraiman

THE Book of Wisdom

ברכות נ"ז ב:ג'

שְׁלֵשָׁה כְּתוּבִים גְּדוּלִים הֵם: הַרְוָאָה סֵפֶר תְּהִלִּים — יִצְפָּה לְחִסְדֵיּוֹת, מִשְׁלֵי — יִצְפָּה לְחֻקֵּיהֶם, אִיּוֹב — יִדְאָג מִן הַפּוֹרְעָנוֹת.

Berakhot 57b:3

Similarly, there are **three great** books of **Writings** whose appearance in a dream has particular significance:

One who sees the book of Psalms should anticipate piety; one who sees the book of Proverbs should anticipate wisdom; one who sees the book of Job should be concerned about calamity.

The Whole Book In a Nutshell

משלי א' א'-ט'

משלי שלמה בן-דוד מֵלֶךְ יִשְׂרָאֵל: לְדַעַת חֻקֵּיהֶם וּמוֹסָר לְהַבְיִין אִמְרֵי בִינָה: לְקַחַת מוֹסָר הַשֶּׁבֶל צְדָק וּמִיִּשְׁרָיִם: לְתַת לַפְתָּאִים עֲרֻמָּה לְזַעַר דַּעַת וּמִזְמָה: יִשְׁמַע חֻקֵּם וְיִוֹסֵף לְקַח אֲנָבוֹן תַּחְבֻּלוֹת יִקְנֶה: לְהַבְיִין מִשְׁל וּמִלִּיצָה דְבָרֵי חֻכְמִים וְחִידוֹתָם: יִרְאֶת ה' רֵאשִׁית דַּעַת חֻקֵּיהֶם וּמוֹסָר אֱוִילִים בָּזוּ: (פ) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסָר אֲבִיךָ וְאַל-תִּשְׁטַשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: כִּי | לֹנֶת חֹן הֵם לְרֵאשִׁיךָ וְעֵנְקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ:

Proverbs 1:1-9

The proverbs of Solomon son of David, king of Israel: For learning wisdom and discipline; For understanding words of discernment; For acquiring the discipline for success, Righteousness, justice, and equity; For endowing the simple with shrewdness, The young with knowledge and foresight. —The wise man, hearing them, will gain more wisdom; The discerning man will learn to be adroit; For understanding proverb and epigram, The words of the wise and their riddles. The fear of the LORD is the beginning of knowledge; Fools despise wisdom and discipline. My son, heed the discipline of your father, And do not forsake the instruction of your mother; For they are a graceful wreath upon your head, A necklace about your throat.

The Author and What We Know of Him

משלי א' א'-ט'

משלי שלמה בן-דוד מֵלֶךְ יִשְׂרָאֵל:

Proverbs 1:1

The proverbs of Solomon son of David, king of Israel:

Wise

מלכים א' ה':ט'-י"ד

וַיְתֵן אֱלֹקִים חֻקֵּיהֶם לְשִׁלְמֹה וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וְרָחֵב לֵב כַּחֲזוֹל אֲשֶׁר עַל-שִׁפְתַי הֵנָּה: וַתִּרְבַּח חֻקֵּיהֶם שְׁלֹמֹה מִחֻקֵּיהֶם כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל מִצְרָיִם: וַיְחַכֵּם מִכָּל-הָאֲדָמִים הָאֲזַרְחֵי וְהַיְמָן וְכַלְכָּל וְדָרְדַע בְּנֵי מְחֹל וְנִהְיִי-שְׁמוֹ בְּכָל-הַגּוֹיִם סָבִיב: וַיִּדְבֹּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשְׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֻמָּשָׁה וְאַלְפֵי: וַיִּדְבֹּר עַל-הָעֵצִים מִן-הָאֲרָז אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן וְעַד הָאֲזוֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר וַיִּדְבֹּר עַל-הַבְּהֵמָה וְעַל-הָעוֹף וְעַל-הַרְמֵשׁ וְעַל-הַדְּגָיִם: וַיִּבְאֹר מִכָּל-הָעֵמִים לְשִׁמְעֵ אֵת חֻקֵּיהֶם שְׁלֹמֹה מֵאֵת כָּל-מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֵת-חֻקֵּיהֶם: (ו)

I Kings 5:9-14

God endowed Solomon with wisdom and discernment in great measure, **with an understanding heart** as vast as the sands on the seashore. Solomon's wisdom was greater than the wisdom of all the Kedemites and than all the wisdom of the Egyptians. He was the wisest of all men: [wiser] than Ethan the Ezrahite, and Heman, Chalkol, and Darda the sons of Mahol. His fame spread among all the surrounding nations. **He composed three thousand proverbs, and his songs numbered one thousand and five. He discoursed about trees, from the cedar in Lebanon to the hyssop that grows out of the wall; and he discoursed about beasts, birds,**

creeping things, and fishes. Men of all peoples came to hear Solomon's wisdom, [sent] by all the kings of the earth who had heard of his wisdom.

במדבר רבה י"ט:ג'
וַיָּבֹאוּ אֲלֵיכֶם חֲכָמָה לְשִׁלְמֹה, מֵהוּ (מַלְכִים א ה, ט): כַּחֲלוֹ, רַבְּנָן אֲמָרֵי נִתְּן לוֹ חֲכָמָה כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמָר (הושע ב, א): וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲלוֹ הַיָּם וְגו'...
וַתֵּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קִדְּם, מֵהַ הֵיטָה חֲכָמָתוֹ שֶׁל בְּנֵי קִדְּם, שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים וְעוֹמֵי בְּטִירֵי.
וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם, מֵהַ הֵיטָה חֲכָמַת מִצְרַיִם, אֶת מוֹצֵא פֶשֶׁבֶקֶשׁ שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלַּח אֶצְל פְּרַעֲזָה נָכַח אָמַר לוֹ שֶׁלַּח לִי אֲמִנִּין בְּשִׁכְרֹן שֶׁאֵינִי מִבְּקֹשׁ לְבָנוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. מָה עָשָׂה כִּנְס כָּל אֶצְטְרוֹלוֹגִין שְׁלוֹ, צָפוּ וְרָאוּ בְּנֵי אֲדָם שֶׁעֲתִידִין לְמוֹת בְּאוֹתָהּ שְׁנָה, וְיִשְׁלַחֲוּ לוֹ, כְּשֶׁבָאוּ אֶצְל שְׁלֹמֹה צָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֵם מְתִים בְּאוֹתָהּ שְׁנָה, נִתְּן לָהֶם תַּכְרִיכֵיהֶן וְיִשְׁלַחֲוּ אֶצְלוֹ, שֶׁלַּח לוֹ לֹא הָיָה לָהּ תַּכְרִיכִין לְקַבֵּר אֶת מִתְיָדָה, הָרִי לָהּ הֵן וְתַכְרִיכֵיהֶן. (מַלְכִים א ה, יא): וַיַּחֲפֹם מִכָּל הָאֲדָם, אֲדָם הֵרָאוּשׁוֹן מֵהַ הֵיטָה חֲכָמָתוֹ, אֶת מוֹצֵא פֶשֶׁבֶקֶשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִרְאֵת אֶת הָאֲדָם גְּמֵלָה בְּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, אָמַר לָהֶם (בְּרֵאשִׁית א, כו): נַעֲשֶׂה אֲדָם בְּצַלְמֵנוּ, אֲמָרוּ לְפָנָיו (תְּהִלִּים ח, ה): מָה אָנוּשׁ כִּי תִפְרְנוּ. אָמַר לָהֶם אֲדָם שֶׁאֵינִי רוֹצֵה לְבִרְאֵת חֲכָמָתוֹ מִרְבָּה מִשְׁלָכֶם, מָה עָשָׂה כִּנְס כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְהַעֲבִירִין לְפָנֵיהֶם, אָמַר לָהֶם מֵהַ שְׁמוֹתָן שֶׁל אֱלוֹ, לֹא יָדְעוּ, כִּינְס שֶׁבָרָא אֲדָם הַעֲבִירִין לְפָנָיו אָמַר לוֹ מֵהַ שְׁמוֹתָן שֶׁל אֱלוֹ, אָמַר, לָזָה נִצָּה לְקָרוֹת שׁוֹר, וְלָזָה אָרִי, וְלָזָה סוֹס, וְלָזָה חֲמוֹר, וְלָזָה גְּמֵל, וְלָזָה נֶשֶׁר, שֶׁנֶּאֱמָר (בְּרֵאשִׁית ב, כ): וַיִּקְרָא הָאֲדָם שְׁמוֹת. אָמַר לוֹ וְאֵתָה מֵהַ שְׁמָךְ, אָמַר לוֹ אֲדָם, לָמָּה, שֶׁנֶּבְרָאתִי מִן הָאֲדָמָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינִי מֵהַ שְׁמִי, אָמַר לוֹ ה', לָמָּה, שֶׁאֵתָה אֲדוֹן עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, הֵינִי דֹכָתִיב (ישעיה מב, ח): אֵינִי ה' הוּא שְׁמִי, הוּא שְׁמִי שֶׁקָּרָא לִי אֲדָם הֵרָאוּשׁוֹן, הוּא שְׁמִי שֶׁהִתְנַיִתִי בֵּינִי לְבֵין עַצְמִי, הוּא שְׁמִי שֶׁהִתְנַיִתִי בֵּינִי לְבֵין בְּרִיּוֹתֵי. (מַלְכִים א ה, יא): מֵאֵיתָן הָאֲזַרְחִי, זֶה אֲבָרְהָם, שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִלִּים פט, א): מִשְׁפִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי. (מַלְכִים א ה, יא): הֵינִי, זֶה מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמָר (במדבר יב, ז): לֹא כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה וְגו'. (מַלְכִים א ה, יא): וְכִלְכַּל, זֶה יוֹסֵף, שֶׁנֶּאֱמָר (בְּרֵאשִׁית מז, יב): וַיְכַלְכַּל יוֹסֵף וְגו'...אֲשַׁמְעֵ. (מַלְכִים א ה, יא): דְּרָדַע, זֶה דוֹר הַמִּדְבָּר שֶׁהָיָה בְּהֵן דְּעָה. (מַלְכִים א ה, יא): בְּנֵי מַחֲלוֹ, שֶׁמִּחַל לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגֵל.

Bamidbar Rabbah 19:3

It is written (in I Kings 5:9), “So God gave Solomon wisdom [...]” What is the meaning of (I Kings 5:9, cont.) “As vast as the sand of the sea.” The rabbis say, “[This] teaches that He gave him as much wisdom as all Israel, who are compared to the sand, as stated (in Hos. 2:1), ‘The number of the Children of Israel shall be like that of the sands of the sea...”

“Now Solomon's wisdom surpassed the wisdom of all the people of the East”:...

“From all the wisdom of Egypt”... “And he was wiser than any man (literally, than all of Adam),” than the first Adam. And what was his wisdom? You find that, when the Holy One, blessed be He, wanted to create the first Adam, He consulted with the ministering angels. He said to them (in Gen. 1:26), “Let us make humankind (*Adam*) in Our image.”... He (G-d) said to him(Adam), “What are the names of these [beings]?” He said, “It is fitting to call this one an ox, this one a lion, this one a horse, [...]” and so on for all of them...[Wiser] than Ethan the Ezrahite”: This is Abraham, of whom it is stated (in Ps. 89:1), “A *maskil* (a psalm of erudition) of Ethan the Ezrahite.”³² (I Kings 5:11, cont.) “And Heman (rt.: '*mn*)”: This is Moses, of whom it is stated (in Numb. 12:7 with reference to Moses), “[... he is trusted (rt.: '*mn*) in all My house].” (I Kings 5:11, cont.) “Calcol (*klkl*)”: This is Joseph, of whom it is stated (in Gen. 47:12), “And Joseph sustained (rt.: *klkl*) [his father and his brothers].” The Egyptians said, “Has this slave come to rule over us for any reason but because of his wisdom?” ... “Darda (*drd*)”]: This is the generation (*dor*) of the desert, which had knowledge (*de'ah*). (I Kings 5:11, cont.) “The children of Mahol,” i.e., the Children of Israel whom the Divine Presence forgave (rt.: *mhl*) for the deed of the calf. (I Kings 5:12)

A Man of Many (Many) Women

מַלְכִים א י"א:ג'
וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶחָב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֵת-בַּת-פְּרַעֲזָה מוֹאבִיּוֹת עַמֻּנִיּוֹת אֲדָמִיּוֹת צִדְנִיּוֹת חִתִּיּוֹת: מִן-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר-ה' אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: תִּבְאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא-יָבֹאוּ בָכֶם אֲכֹן יֵטוּ אֶת-לִבְבְּכֶם אַחֲרַי אֲלֵהֵיכֶם בְּהֵם דַּבְּקוּ שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָהּ: וַיְהִי-לוֹ נָשִׁים שְׁבַע מְאוֹת וּפְלִגְשִׁים שְׁלֹשׁ מְאוֹת וַיֵּטוּ וַיִּשְׂוּ אֶת-לִבּוֹ:

I Kings 11:1-3

King Solomon loved many foreign women in addition to Pharaoh's daughter—Moabite, Ammonite, Edomite, Phoenician, and Hittite women, from the nations of which the LORD had said to the Israelites, “None of you

shall join them and none of them shall join you, lest they turn your heart away to follow their gods.” Such Solomon clung to and loved. He had seven hundred royal wives and three hundred concubines; and his wives turned his heart away.

Builder

מלכים א' ו':א'

וַיְהִי בְשִׁמוֹנִים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בְּשָׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זוֹ הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַיִ לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה:

I Kings 6:1

In the four hundred and eightieth year after the Israelites left the land of Egypt, in the month of Ziv—that is, the second month—in the fourth year of his reign over Israel, Solomon began to build the House of the LORD.

What is the Purpose of the Book? What is it about?

משלי א':ב'-ז'

לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסָר לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה: לְקַחַת מוֹסָר הַשְּׂפָל צָדֵק וְיִשְׁפֹּט וּמִיִּשְׁרָיִם: לְתַת לְפִתְאִיִּם עֲרָמָה לְנֹעַר דַּעַת וּמְזִמָּה: יִשְׁמַע עַכָּם וַיִּוֹסֶר לְקַח וְנִבּוֹן תַּחְבֻּלוֹת יִקְנֶה: לְהַבִּין מִשְׁלַל וּמְלִיצָה דְבָרֵי חֲכָמִים וְחִידָתָם: יִרְאֶת ה' רֵאשִׁית דַּעַת חֲכָמָה וּמוֹסָר אֲוִילִים בְּזוֹ: (פ')

Proverbs 1:2-7

For learning wisdom and discipline; For understanding words of discernment; For acquiring the discipline for success, Righteousness, justice, and equity; For endowing the simple with shrewdness, The young with knowledge and foresight. —The wise man, hearing them, will gain more wisdom; The discerning man will learn to be adroit; For understanding proverb and epigram, The words of the wise and their riddles. The fear of the LORD is the beginning of knowledge; Fools despise wisdom and discipline.

According to some scholars, there are seven groupings of types of proverbs or pearls of wisdom the book is trying to instill in the reader. The following verses include them in shorthand form.

1. Virtuous Behavior and Avoiding Temptation
2. Laziness
3. Anger and Jealousy
4. The Power of Words
5. Justice
6. Fidelity
7. Wisdom and Walking with G-d

Virtuous Behavior and Avoiding Temptation

משלי א':י"א-י"ט

אִם־יֵאֱמְרוּ לְקַח אֶתְנוּ וְנֶאֱרַבָּה לָגֵם נִצְפְּנָה לְנֶקֶי חַגָּם: גְּבַלְעֵם כְּשֵׂאוֹל חַיִּים וְתַמִּימִים כְּיֹרְדֵי בּוֹר: כָּל־הוֹן יִקָּר נִמְצָא נִמְלֵא כְּתִינּו שְׂלָל: גֹּרְלָה תִפֹּל בְּחוֹבָנוּ כִּי־סֵאֶחָד יִהְיֶה לְכַלְנוּ: בְּנֵי אֵל־תִּלְוָה בְּדָרָה אֲתָם מִנְעֵ רִגְלָהּ מִתִּיבָתָם: כִּי רִגְלֵיהֶם לָרַע יִרְוּצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשֹׁפֵד־עָדָם: כִּי־הֲנֵם מְזִרְהַ הַרְשֹׁת כְּעֵינֵי כָל־בַּעַל כְּנָר: וְהֵם לְדָמָם יֵאָרְבוּ וְצִפְנוּ לְנַפְשָׁתָם: כֹּן אַרְחוֹת כָּל־בַּצָּע בַּצָּע אֶת־נַפְשׁ כְּעֵלֵיו יִקָּח: (פ')

Proverbs 1:11-19

If they say, “Come with us, Let us set an ambush to shed blood, Let us lie in wait for the innocent (Without cause!) Like Sheol, let us swallow them alive; Whole, like those who go down into the Pit. We shall obtain every precious treasure; We shall fill our homes with loot. Throw in your lot with us; We shall all have a common purse.” My son, do not set out with them; Keep your feet from their path. For their feet run to evil; They hurry to shed blood. In the eyes of every winged creature The outspread net means nothing. But they lie in ambush for their own blood; They lie in wait for their own lives. Such is the fate of all who pursue unjust gain;

It takes the life of its possessor.

Laziness

משלי ו':ו-ט'

לֹדֵא־אֶל־נִמְלָה עֲצָל רָאָה דְרָכֶיהָ וְחָכְמָה: אֲשֶׁר אֵין־לָהּ קִצְיוֹ שֹׁטֵר וּמִשְׁלָל: תִּכְיוֹן בְּקִיּוֹץ לַחֲמָה אֲגִרָה בְּקִצְיֹר מֵאֲכָלָהּ: עַד־מָתִי עֲצָל | תִּשְׁכַּב מְתִי
תָקוּם מִשְׁנֵתָהּ:

Proverbs 6:6-9

Lazybones, go to the ant; Study its ways and learn. Without leaders, officers, or rulers, It lays up its stores during the summer, Gathers in its food at the harvest. How long will you lie there, lazybones; When will you wake from your sleep?

Anger and Jealousy

משלי ג':כ"ז-ל"ב

אֶל־תִּמְנַע־טוֹב מִבְּעֻלְיוֹ בְהִיּוֹת לְאֵל יָדִיד [יָדָךְ] לַעֲשׂוֹת: אֶל־תִּתְּאֶמֶר לְרַעִיד [לְרַעְיָךְ | ו] לֵךְ וְשׁוּב וּמָתָר אִתָּן וְנִשׂ אִתָּךְ: אֶל־תִּתְּרֹשׁ עַל־רַעְיָךְ רַעְיָה וְהוֹאִי־יֹשֵׁב לְבִטָּח אִתָּךְ: אֶל־תִּרְוֹב [תִּרְיֹב] עִם־אֲדָם חָנָם אִם־לֹא גִמְלָךְ רַעְיָה: אֶל־תִּקְנֵא בְּאִישׁ חָמָס וְאֶל־תִּבְחָר בְּכָל־דְרָכָיו: כִּי תוֹעֲבֹת ה' נִלְוֹז וְאֶת־יִשְׁרָיִם סוֹדוֹ:

Proverbs 3:27-32

Do not withhold good from one who deserves it When you have the power to do it [for him]. Do not say to your fellow, “Come back again; I’ll give it to you tomorrow,” when you have it with you. Do not devise harm against your fellow Who lives trustfully with you. Do not quarrel with a man for no cause, When he has done you no harm. Do not envy a lawless man, Or choose any of his ways; For the devious man is an abomination to the LORD, But He is intimate with the straightforward.

Power of Words

משלי ד':כ"ד

הִסֵּר מִמֶּךָ עֲקוּשׁוֹת פֶּה וּלְצוֹת שְׁפָתַיִם הִרְתַּק מִמֶּךָ:

Proverbs 4:24

Put crooked speech away from you; Keep devious talk far from you.

משלי ה':ג

כִּי נִפְתַּח תִּטְּפֶנָּה שְׁפָתַי וְגַרָה וְחִלַּק מִשְׁמֹן חֲכָמָה:

Proverbs 5:3

For the lips of a forbidden woman drip honey; Her mouth is smoother than oil;

Justice

משלי ב':ו-ט'

כִּי־ה' יָתֵן חֲכָמָה מְפִיּוֹ יָדַעַת וּתְבוּנָה: וּצְפוֹן [יִצְפֹּן] לְיִשְׁרָיִם תּוֹשִׁיָה מְגֹן לְהִלְכֵי תָם: לְנֹצֵר אַרְתוֹת מִשְׁפָּט וְדָרָךְ חִסְדוֹ [חִסְדָּיו] יִשְׁמֵר: אֲזַ תִּבְיֹן צָדֵק וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרָיִם כָּל־מַעְגַּל־טוֹב:

Proverbs 2:6-9

For the LORD grants wisdom; Knowledge and discernment are by His decree. He reserves ability for the upright And is a shield for those who live blamelessly, Guarding the paths of justice, Protecting the way of those loyal to Him. You will then understand what is right, just, And equitable—every good course.

Fidelity

משלי ב':ט"ז-י"ח

לִהְצַיִלָה מֵאִשָּׁה זָנָה מִנְכַרְיָה אֲמַרְיָה הַחֲלִיקָה: הַעֲזוּבַת אֶלְיוֹר גַּעוּרְיָה וְאֶת־בְּרִית אֶלְקִיָה שְׁכַחָה: כִּי יִשְׁחָה אֶל־מִנּוֹת בֵּיתָה וְאֶל־רְפָאִים מַעְגַּלְתֶּיהָ:

Proverbs 2:16-18

It will save you from the forbidden woman, From the alien woman whose talk is smooth, Who forsakes the companion of her youth And disregards the covenant of her God. Her house sinks down to Death, And her course leads to the shades.

Wisdom and Walking with G-d

משלי ב':ה'-ט'

אִז תִּבְיֹן יִרְאַת ה' וְדַעַת אֱלֹקִים תִּמְצָא: כִּי־ה' יִתֶּן חֲכָמָה לְמִפְיוֹ וְדַעַת וְתִבְוֵנָה: וְצַדִּיק [וְצַדִּיק] לְיִשְׁרָיִם תּוֹשִׁיבָה מִגֵּן לְהִלְכֵי תָם: לְנִצֹר אֲרֻחֹת מִשֹּׁפֵט וְדַרְךְ חִסְדּוֹ [חִסְדּוֹ] יִשְׁמֶר: אִז תִּבְיֹן צַדִּיק וּמִשֹּׁפֵט לְמִישְׁרָיִם כָּל־מַעְגַל־טוֹב:

Proverbs 2:5-9

Then you will understand the fear of the LORD And attain knowledge of God. For the LORD grants wisdom; Knowledge and discernment are by His decree. He reserves ability for the upright And is a shield for those who live blamelessly, Guarding the paths of justice, Protecting the way of those loyal to Him. You will then understand what is right, just, And equitable—every good course.

משלי ח':י"א

(יא) כִּי־טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֲפָצִים לֹא יִשׁוּר־בָּהּ:

Proverbs 8:11

(11) For wisdom is better than rubies; No goods can equal her.

משלי ד':י"ח-י"ט

וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאֹר גְּגֵה הַזֶּהוּ לְאֹר עַד־נְכוֹן הַיּוֹם: דַּרְךְ רְשָׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יִדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ: (פ)

Proverbs 4:18-19

The path of the righteous is like radiant sunlight, Ever brightening until noon. The way of the wicked is all darkness; They do not know what will make them stumble.

Who is the True Audience of the Book?

משלי א':ח'-ט'

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאַל־תִּטְשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: כִּי | לִנְיַת חֵן הֵם לְרֵאשִׁיבָה וְעֵנְקִים לְגִרְגֹרֶתֶיךָ:

Proverbs 1:8-9

My son, heed the discipline of your father, And do not forsake the instruction of your mother; For they are a graceful wreath upon your head, A necklace about your throat.

Shlomo's Origin Story

שמואל ב י"א:ב-ה'

וַיְהִי | לַעֲת הָעָרֶב וַיִּקָּם דָּוִד מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל־גֵּג בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיִּרְא אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגֵּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מְרֹאֵה מְאֹד: וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּדְרֹשׁ לָאִשָּׁה וַיֵּאמֶר הֲלוֹא־זֹאת בַּת־שָׁבַע בַּת־אֱלִיעֶזֶר אִשְׁתׁ אֲוִרְיָה הַחֲתָן: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים וַיִּקְחֶהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּה וְהָיָא מִתְקַדְּשֵׁת מִטְּמֵאָתָה וַתֵּשֶׁב אֶל־בֵּיתָהּ: וַתִּהְיֶה הָאִשָּׁה וַתִּשְׁלַח וַתִּגְדֹּל לְדָוִד וַתֵּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי:

II Samuel 11:2-5

Late one afternoon, David rose from his couch and strolled on the roof of the royal palace; and from the roof he saw a woman bathing. The woman was very beautiful, and the king sent someone to make inquiries about the woman. He reported, "She is Bathsheba daughter of Eliam [and] wife of Uriah the Hittite." David sent messengers to fetch her; she came to him and he lay with her—she had just purified herself after her period—and she went back home. The woman conceived, and she sent word to David, "I am pregnant."

שמואל ב י"א:טו'

וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לְאִמֶּר הִבּוֹ אֶת־אֲוִרְיָה אֶל־מוֹלֵד פְּגִי הַמֶּלֶכֶת הַחֲזִיקָה וְשִׁבְתָּם מֵאַחֲרָיו וְנִגְהָ וְגַת: (ס)

II Samuel 11:15

He wrote in the letter as follows: “Place Uriah in the front line where the fighting is fiercest; then fall back so that he may be killed.”

שמואל ב י"ב:כ"ד-כ"ה

וַיִּנְתֵּם דָּוִד אֶת בַּת־שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַיִּשְׁכַּב עִמָּה וַתֵּלֶד בּוֹ וַיִּקְרָא [וַתִּקְרָא] אֶת־שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה וְהָ אֶהְיֶה: וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנְּבִיא וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יְדִידְיָהּ בַּעֲבוּר ה': (פ)

II Samuel 12:24-25

David consoled his wife Bathsheba; he went to her and lay with her. She bore a son and she named him Solomon. The LORD favored him, and He sent a message through the prophet Nathan; and he was named Jedidiah at the instance of the LORD.

שמואל ב א':כ"ו

צַר־לִי עֲלִידָה אֲחִיל יְהוֹנָתָן נַעֲמָם לִי מֵאֵד נִפְלְאָתָה אֲהַבְתָּה לִּי מֵאֲהַבַת נָשִׁים:

II Samuel 1:26

I grieve for you, My brother Jonathan, You were most dear to me. Your love was wonderful to me More than the love of women.

מלכים א א':י"א-ל"א

וַיֵּאמֶר נָתָן אֶל־בַּת־שֶׁבַע אִם־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר הֲלוֹא שְׁמַעְתָּ כִּי מָלַךְ אֲדֹנֵיהוּ בְּרִ־חֲסִידָיו וְאֲדֹנֵינוּ דָּוִד לֹא יָדָע: וְעַתָּה לָכֵי אֵי עֲצָדָה נָא עֲצָה וּמִלְטִי אֶת־נַפְשִׁי וְאֶת־גַּנְשׁ בְּנֵי שְׁלֹמֹה: לָכֵי וּבָאִי אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא־אַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאֵמֹר לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִי יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יָשֵׁב עַל־כִּסְאִי וּמִדּוּעַ מָלַךְ אֲדֹנֵיהוּ: הֲזֶה עוֹשֶׂה מִדְּבַרְתְּ שֵׁם עַם־הַמֶּלֶךְ וְנָגִיל אֲבֹא אַחֲרָיָה וּמִלֵּאמֶתִי אֶת־דְּבַרְיָה: וַתֵּבֵא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַסֹּדֶרֶה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד וְאֲבִישָׁל הַשְּׂוֹנְמִית מִשְׁרַת אֶת־הַמֶּלֶךְ: וַתִּקְדַּד בַּת־שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ וַיֵּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִה־לֶּךָ: וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנִי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ בַּה' אֱלֹהֶיךָ לְאֵמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִי יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יָשֵׁב עַל־כִּסְאִי: וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנֵיךָ מָלַךְ וְעַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ: וַיַּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וּצֹאן לָרֶבֶץ וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּלְאָב שָׂר הַצֶּבֶא וּלְשֹׁלֹמֹה עֲבָדָה לֹא קָרָא: וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יָשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: וְהִנֵּה כִשְׁבֹב אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ עַם־אֲבֹתָיו וְהִיִּיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים: וְהִנֵּה עוֹדְנָה מִדְּבַרְתְּ עַם־הַמֶּלֶךְ וְנָתָן הַנְּבִיא בָּא: וַיִּגִּידוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתָן הַנְּבִיא וַיָּבֵא לְפָנָי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ עַל־אֶפְרוֹי אֲרָצָה: וַיֹּאמֶר נָתָן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה אָמַרְתָּ אֲדֹנֵיהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יָשֵׁב עַל־כִּסְאִי: כִּי אֲנִי יָרַד הַיּוֹם וַיַּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וּצֹאן לָרֶבֶץ וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּלְשָׁרֵי הַצֶּבֶא וַיִּלְאָבְיָתָר הַפְּהִלִּי וְהַגַּם אֲכָלִים וְשִׁתִּים לְפָנָיו וַיֵּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנֵיהוּ: וְלִי אֲנִי־עֲבָדָה וְלְצָדִק הַפְּהִלִּי וְלְבִנְיָהוּ בְּרִ־יְהוֹיָדָע וּלְשֹׁלֹמֹה עֲבָדָה לֹא קָרָא: אִם מֵאַתְּ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדֶּיךָ [עֲבָדָה] מִי יָשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנֵי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: (ס) וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאוּ־לִי לְבַת־שֶׁבַע וַתֵּבֵא לְפָנָי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֵד לְפָנָי הַמֶּלֶךְ: וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר סִיִּהָ אֲשֶׁר־פָּתַח אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה: כִּי כֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִי יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יָשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַחְתִּי כִּי כֹן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּקְדַּד בַּת־שֶׁבַע אַפְסִים אֲרִיז וַתִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעַלְמִים: (פ)

I Kings 1:11-31

Then Nathan said to Bathsheba, Solomon’s mother, “You must have heard that Adonijah son of Haggith has assumed the kingship without the knowledge of our lord David. Now take my advice, so that you may save your life and the life of your son Solomon. Go immediately to King David and say to him, ‘Did not you, O lord king, swear to your maidservant: “Your son Solomon shall succeed me as king, and he shall sit upon my throne?”’ Then why has Adonijah become king?’ While you are still there talking with the king, I will come in after you and confirm your words.” So Bathsheba went to the king in his chamber.—The king was very old, and Abishag the Shunammite was waiting on the king.— Bathsheba bowed low in homage to the king; and the king asked, “What troubles you?” She answered him, “My lord, you yourself swore to your maidservant by the LORD your God: ‘Your son Solomon shall succeed me as king, and he shall sit upon my throne.’ Yet now Adonijah has become king, and you, my lord the king, know nothing about it. He has prepared a sacrificial feast of a great many oxen, fatlings, and sheep, and he has invited all the king’s sons and Abiathar the priest and Joab commander of the army; but he has not invited your servant Solomon. And so the eyes of all Israel are upon you, O lord king, to tell them who shall succeed my lord the king on the throne. Otherwise, when my lord the king lies down with his fathers, my son Solomon and I will be regarded as traitors.” She was still talking to the king when the prophet Nathan arrived. They announced to the king, “The prophet Nathan is here,” and he

entered the king's presence. Bowing low to the king with his face to the ground, Nathan said, "O lord king, you must have said, 'Adonijah shall succeed me as king and he shall sit upon my throne.' For he has gone down today and prepared a sacrificial feast of a great many oxen, fatlings, and sheep. He invited all the king's sons and the army officers and Abiathar the priest. At this very moment they are eating and drinking with him, and they are shouting, 'Long live King Adonijah!' But he did not invite me your servant, or the priest Zadok, or Benaiah son of Jehoiada, or your servant Solomon. Can this decision have come from my lord the king, without your telling your servant who is to succeed to the throne of my lord the king?" King David's response was: "Summon Bathsheba!" She entered the king's presence and stood before the king. And the king took an oath, saying, "As the LORD lives, who has rescued me from every trouble: The oath I swore to you by the LORD, the God of Israel, that your son Solomon should succeed me as king and that he should sit upon my throne in my stead, I will fulfill this very day!" Bathsheba bowed low in homage to the king with her face to the ground, and she said, "May my lord King David live forever!"

David and Shlomo, Famous Last Words

מלכים א ב' א'-ג'

וַיִּקְרָבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיִּצְוֶה אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ לֵאמֹר: אֲנִכִּי הָלַךְ בְּדַרְךְךָ כְּלִי־הָאָרֶץ וְחֻזְקָתָהּ וְהִנֵּיתָ לְאִישׁ: וְשִׁמְרָתְךָ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֹּת בְּדַרְכֶּיךָ לְשִׁמֹּר חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוּתָיו כַּכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְגַּח שֵׁם:

I Kings 2:1-3

When David's life was drawing to a close, he instructed his son Solomon as follows: "I am going the way of all the earth; be strong and show yourself a man. Keep the charge of the LORD your God, walking in His ways and following His laws, His commandments, His rules, and His admonitions as recorded in the Teaching of Moses, in order that you may succeed in whatever you undertake and wherever you turn.

משלי ד' ג'

כִּי־בֵן הֵנִיטִי לְאָבִי בַח אֲנִי חֵן לִפְנֵי אֱמִי:

Proverbs 4:3

I was a son to my father, The tender darling of my mother.

Mother and Son

מלכים א ב' י"ט

וַתָּבֹא בַת־שֹׁלֹבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְדַבְרֵהוּ עַל־אֲדֹנֶיהָ וַיִּקַּם הַמֶּלֶךְ לִקְרֹאתָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהּ וַיֵּשֶׁב עִלֶּיָּהּ כִּסֵּא וַיִּשֶׂם לָאָם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לִימִינוֹ:

I Kings 2:19

So Bathsheba went to King Solomon to speak to him about Adonijah. The king rose to greet her and bowed down to her. He sat on his throne; and he had a throne placed for the queen mother, and she sat on his right.

Criticizing Dad, Criticizing Mom

משלי ה' י"ח-כ'

יְהִי־מְקוֹרְךָ כְּרוּךְ וְשִׁמְחַ מֵאֲשֶׁת נְעוּרֶיךָ: אֵגְלַת אֶהְבִּים וַיִּנְעַלְתֶּם בְּדִידֶיהָ וּבְגָדֶיהָ כְּכֹל־עַתְּ בְּאֵהֱבָתָהּ תִּשְׁגָּה תְּמִיד: וְלָמָּה תִּשְׁגָּה בְּנֵי בְּוָרָה יִתְחַבֵּק חֶק וְקָרְיָה:

Proverbs 5:18-20

Let your fountain be blessed; Find joy in the wife of your youth— A loving doe, a graceful mountain goat. Let her breasts satisfy you at all times; Be infatuated with love of her always. Why be infatuated, my son, with a forbidden woman? Why clasp the bosom of an alien woman?

משלי ו' כ"ג-כ"ט

(כג) כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר וְנָרַךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר: (כד) לְשִׁמְרָה מֵאֲשֶׁת רַע מְחַלְלַת לְשׁוֹן נְכָרִיָּה: (כה) אֶל־תִּחַמְדוּ גִפְיָהּ בְּלִבְבְּךָ וְאֶל־תִּקְחֶהָ בְּעַפְעָפֶיךָ: (כו) כִּי בַעַד־אִשָּׁה זוֹנָה עַד־כִּפֹּר לָחֶם וְאֲשֶׁת אִישׁ גֹּבֵשׁ יִקְרָה תְּצוּד: (כז) הִנְחַתָּה אִישׁ אֵשׁ בְּחִיקוֹ וּבְגִדָיו לֹא תִשָּׁרְפָנָה:

(כח) אם-יְהִלֶּךְ אִישׁ עַל-הַגְּחָלִים וְרָגְלָיו לֹא תִכְוֶינָה: (כט) כִּן הִבָּא אֶל-אִשָּׁת רַעְוָה לֹא יִנָּקֶה כָּל-הַנִּגְעָה בָּהּ:

Proverbs 6:23-29

(23) For the commandment is a lamp, The teaching is a light, And the way to life is the rebuke that disciplines. (24) It will keep you from an evil woman, From the smooth tongue of a forbidden woman. (25) Do not lust for her beauty Or let her captivate you with her eyes. (26) The last loaf of bread will go for a harlot; A married woman will snare a person of honor. (27) Can a man rake embers into his bosom Without burning his clothes? (28) Can a man walk on live coals Without scorching his feet? (29) It is the same with one who sleeps with his fellow's wife; None who touches her will go unpunished.

משלי ט':י"ד-י"ח

וְיִשְׁבֶּה לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל-כַּפָּאָא מִרְמֵי קִרְתָּ: לְקִרְאָא לְעִבְרֵי-דְרָדָא הִמְיִשְׁרִים אֶרְחוּתָם: מִי-פְתֵי גִסְרֵהּ וְחִסְרֵי-לֵב וְאִמְרָהּ לִוּ: מִיָּם-גְּנוּבִים יִמְתְּקוּ וְלִחָם סִתְרִים יִנְעָם: וְלֹא-יֵדַע כִּי-רָפְאִים שָׁם בְּעַמְקֵי שְׂאוּל קִרְאִיהָ: (פ)

Proverbs 9:14-18

She sits in the doorway of her house, Or on a chair at the heights of the town, Calling to all the wayfarers Who go about their own affairs, "Let the simple enter here"; And to those devoid of sense she says, "Stolen waters are sweet, And bread eaten furtively is tasty." He does not know that the shades are there, That her guests are in the depths of Sheol.

משלי ב':ט"ז-י"ח

לְהַצִּילָהּ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָהּ אִמְרִיהָ הִחְלִיקָהּ: הֲעֻזְבֹת אֶלּוּף נְעוּרֶיהָ וְאֶת-בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכַחָה: כִּי שָׁחָה אֶל-מְנוֹת בֵּיתָהּ וְאֶל-רָפְאִים מֵעֲגֻלְתֶּיהָ:

Proverbs 2:16-18

It will save you from the forbidden woman, From the alien woman whose talk is smooth, Who forsakes the companion of her youth And disregards the covenant of her God. Her house sinks down to Death, And her course leads to the shades.

משלי ו':ל"ב

נִאֶף אִשָּׁה חִסְרֵי-לֵב מְשַׁחֵת לְנַפְשׁוֹ הִוא יַעֲשֶׂנָה:

Proverbs 6:32

He who commits adultery is devoid of sense; Only one who would destroy himself does such a thing.

מדרש משלי א':א'

"והחכמה מאין תימצא" - מלמד שהיה שלמה מחפש, היכן החכמה מצויה. רבי אליעזר אומר: בראש, רבי יהושע אומר: בלב. הה"ד (תהלים ד א): "נתתה שמחה בלבני", וכתוב (משלי כז יא): "חכם בני ושמח לבני".

Midrash Mishlei 1:1

"But wisdom, where shall it be found?" (Job 28:12). The verse implies that Solomon was endeavoring to determine where in man's body wisdom is to be found. R. Eliezer said: [Solomon concluded that it was] in the head. But R. Joshua said: In the heart, for Scripture says "You have put gladness in my heart" (Ps. 4:8), and with regard to gladness, Scripture says elsewhere, "My son, be wise, and make my heart glad" (Prov. 27:11).

Who is the True Audience of the Book?

משלי א':ח-ט'

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאֶל-תַּשֵּׁשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: כִּי אִ לִגְיַת חַן הֵם לְרֵאשִׁיךָ וְעֵנְקִים לְגַרְגְּרֶיךָ:

Proverbs 1:8-9

My son, heed the discipline of your father, And do not forsake the instruction of your mother; For they are a graceful wreath upon your head, A necklace about your throat.

וישלח ה' את-נחמן אל-דוד ויבא אליו ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד ראש: לעשיר היה צאן ויבקר הרבה מאד: ולרש אינו-פל כי אם-כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחמלה ותגדל עמו ועם-בניו יחדו מפתו תאכל ומכסו תשטה ובחיקו תשכב ותהי-לו כבת: ויבא ה' לרש לעשיר העשיר ויחמל לקחת מצאנו ומבקריו לעשות לארם הבא לו וימח את-כבשת האיש הראש ויעשה לאיש הבא אליו: ויטר-אף דוד באיש מאד ויאמר אל-נחמן סייה' כי בן-מות האיש העשה זאת: ואת-הכבשה ישלם ארבעתים לעקב אשר עשה את-הדבר הזה ועל אשר לא-חמל: ויאמר נחמן אל-דוד אתה האיש שהאמר ה' אל-ישראל אנכי משחתיך למלך על-ישראל ואנכי הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את-גית אדניך ואת-נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את-גית ישראל ויהודה ואם-מעט ואספה לך פתנה וכהנה: מדוע בנית את-דבר ה' לעשות הרע בעיני [בעיני] את אורגה החתי הכית בחרב ואת-אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון:

II Samuel 12:1-9

and the LORD sent Nathan to David. He came to him and said, “There were two men in the same city, one rich and one poor. The rich man had very large flocks and herds, but the poor man had only one little ewe lamb that he had bought. He tended it and it grew up together with him and his children: it used to share his morsel of bread, drink from his cup, and nestle in his bosom; it was like a daughter to him. One day, a traveler came to the rich man, but he was loath to take anything from his own flocks or herds to prepare a meal for the guest who had come to him; so he took the poor man’s lamb and prepared it for the man who had come to him.” David flew into a rage against the man, and said to Nathan, “As the LORD lives, the man who did this deserves to die! He shall pay for the lamb four times over, because he did such a thing and showed no pity.” And Nathan said to David, “That man is you! Thus said the LORD, the God of Israel: ‘It was I who anointed you king over Israel and it was I who rescued you from the hand of Saul. I gave you your master’s house and possession of your master’s wives; and I gave you the House of Israel and Judah; and if that were not enough, I would give you twice as much more. Why then have you flouted the command of the LORD and done what displeases Him? You have put Uriah the Hittite to the sword; you took his wife and made her your wife and had him killed by the sword of the Ammonites.

במדבר רבה י"ד:

שלושה שמות נקראו לו: ידידה, קהלת ושלמה. רבי יהושע בן לוי אמר, שבעה: אגור, בן קה, למואל, איתיאל.

Bamidbar Rabbah 10:4

And he had three names: Yediyah, Kohelet, Shlomo. Rabbi Yehosuah Ben Levi said he had seven (the first three, and the following): Agur, Ben-Yeke, Lemuel, and Itiel

משלי ל"א:א-ל"א

דברי למואל מלך משה אשר יסרתו אמו: מה-ברי ומה-בר-בטני ומה בר-נדדני: אל-תתן לנשים חילך ודרדריך למחות מלכיו: אל למלכים למואל אל למלכים שתונגנו וחרונגים או [אני] שבר: פון-ישטה וישבח מתקן וישנה דין פל-בני-עני: תגושבר לאובד זינו למרי גפש: ישטה וישבח רישו ונעמלו לא יזכר-עוד: פתח-פיה לאלם אל-דיו פל-בני חלור: פתח-פיה שקט-צדק ודיו עני ואביון:

(פ) אשת-חיל מי ימצא ורחק מפניגים מכרה: בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר: גמלתהו טוב ולא-רע כל ימי תהיה: דרשה צמר ופשתים ותעש בתפץ פפיה: היתה פאננות סותר ממרחק תביא לחמה: ותקם ו בעוד לילה ותתן טרף לביתה וזחק לנערתיה: זממה שדה ותקתהו מפרי כפיה נטע [גטעה] פרים: חגרה בעוז מתגיה ותאמץ ורעותיה: טעמה פייטוב סתרה לא-יכבה בליל [בלילה] גרה: גדיה שלחה בפישור וכפיה תמכו פלד: פפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון: לא-תירא לביתה משלג פי כל-בימה לבש שנים: מרבדים עשה-לה נש וצרגמו לבושה: גודע בשערים בעלה פשבחו עם-זקני-ארץ: סדיו עשה ותמך וצגור נתנה לכנעני: עז-והצר לבושה ותשחם ליום אחרון: פיה פתחה בחכמה ותורת-חסד על-לשונה: צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל: קמו בנייה ויאשריה בעלה ויהללה: רבות בגנות עשו חיל ואת עלית על-פלגה: שחר בסו והבל ספי אשה וראתה' היא תתהלל: תגולה מפרי יגיה ויהללה בשערים מעשיה:

Proverbs 31:1-31

The words of Lemuel, king of Massa, with which his mother admonished him: No, my son! No, O son of my womb! No, O son of my vows! Do not give your strength to women, Your vigor, to those who destroy kings. Wine is not for kings, O Lemuel; Not for kings to drink, Nor any strong drink for princes, Lest they drink and forget what has been ordained, And infringe on the rights of the poor. Give strong drink to the hapless And wine to the embittered. Let them drink and forget their poverty, And put their troubles out of mind. Speak up for the

dumb, For the rights of all the unfortunate. Speak up, judge righteously, Champion the poor and the needy.

What a rare find is a woman of valor! Her worth is far beyond that of rubies. Her husband puts his confidence in her, And lacks no good thing. She is good to him, never bad, All the days of her life. She looks for wool and flax, And sets her hand to them with a will. She is like a merchant fleet, Bringing her food from afar. She rises while it is still night, And supplies provisions for her household, The daily fare of her maids. She sets her mind on an estate and acquires it; She plants a vineyard by her own labors. She girds herself with strength, And performs her tasks with vigor. She sees that her business thrives; Her lamp never goes out at night. She sets her hand to the distaff; Her fingers work the spindle. She gives generously to the poor; Her hands are stretched out to the needy. She is not worried for her household because of snow, For her whole household is dressed in crimson. She makes covers for herself; Her clothing is linen and purple. Her husband is prominent in the gates, As he sits among the elders of the land. She makes cloth and sells it, And offers a girdle to the merchant. She is clothed with strength and splendor; She looks to the future cheerfully. Her mouth is full of wisdom, Her tongue with kindly teaching. She oversees the activities of her household And never eats the bread of idleness. Her children declare her happy; Her husband praises her, “Many women have done well, But you surpass them all.” Grace is deceptive, Beauty is illusory; It is for her fear of the LORD That a woman is to be praised. Extol her for the fruit of her hand, And let her works praise her in the gates.

The Whole Book In a Nutshell

משלי א' א'-ט'

משלי שלמה בן-דוד מלך ישראל: לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה: לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים: לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה: ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבולות יקנה: להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידתם: רצת יהנה ראשית דעת חכמה ומוסר אוילים בזה: (פ) שמע בני מוסר אביה ואל-תשש תורת אמה: כי | לנית חן הם לראשך ונעלים לגרורתיה:

Proverbs 1:1-9

The proverbs of Solomon son of David, king of Israel: For learning wisdom and discipline; For understanding words of discernment; For acquiring the discipline for success, Righteousness, justice, and equity; For endowing the simple with shrewdness, The young with knowledge and foresight. —The wise man, hearing them, will gain more wisdom; The discerning man will learn to be adroit; For understanding proverb and epigram, The words of the wise and their riddles. The fear of the LORD is the beginning of knowledge; Fools despise wisdom and discipline. My son, heed the discipline of your father, And do not forsake the instruction of your mother; For they are a graceful wreath upon your head, A necklace about your throat.

Source Sheet created on Sefaria by Amitai Fraiman